

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на членот 47 став 1 точка 6 од Законот за Народната банка на Република Северна Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 158/10, 123/12, 43/14, 153/15, 6/16 и 83/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 110/21, 74/24 и 16/25) и членот 30 став 15 од Законот за решавање банки („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 209/23), Советот на Народната банка на Република Северна Македонија донесе

ОДЛУКА

за условите кога се смета дека состојбата на пазарот е таква што продажбата или впаричувањето на средствата, правата или обврските на банката којашто се решава или на преодната институција во стечајна постапка негативно би влијаела на финансискиот пазар („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 71/25)

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1. Со оваа одлука се пропишуваат условите коишто ги зема предвид Народната банка на Република Северна Македонија (во понатамошниот текст: Народната банка) при утврдувањето дали состојбата на пазарот е таква што продажбата или впаричувањето на средствата, правата или обврските на банката којашто се решава или на преодната институција (во понатамошниот текст: средствата, правата и обврските) во стечајна постапка негативно би влијаела на финансискиот пазар.

Оцената од ставот 1 од оваа точка вклучува оценка на состојбата на пазарот за соодветните средства или обврски, како и на влијанието од нивната продажба или впаричување врз пазарите на кои се тргува со нив и врз финансиската стабилност.

Влошувањето на квалитетот на средствата или нефункционалноста на пазарите не треба да се сметаат како доволни услови за да се заклучи дека продажбата или впаричувањето на средствата, правата или обврските во стечајна постапка негативно би влијаеле на финансискиот пазар.

2. На термините коишто се користат во оваа одлука соодветно се применува значењето утврдено со Законот за решавање банки (во натамошниот текст: Законот) и Законот за банките и со подзаконските акти донесени врз основа на овие закони.

II. ОЦЕНА НА НЕГАТИВНОТО ВЛИЈАНИЕ ОД ПРОДАЖБАТА ИЛИ ВПАРИЧУВАЊЕТО НА СРЕДСТВАТА, ПРАВАТА ИЛИ ОБВРСКИТЕ ВРЗ ФИНАНСИСКИТЕ ПАЗАРИ

3. За потребите на точката 1 од оваа одлука, Народната банка ги оценува најмалку следниве елементи:

- дали состојбата на пазарот за средствата или обврските е нарушена, имајќи ги предвид показателите од точката 5 од оваа одлука;
- влијанието на продажбата или впаричувањето на средствата, правата или обврските врз пазарите каде што се тргува со нив имајќи ги предвид показателите од точката 6 од оваа одлука, и

- состојбата на финансиските пазари и директното или индиректното влијание на продажбата или впаричувањето на средствата, правата и обврските, имајќи ги предвид показателите од точката 7 од оваа одлука.

4. Покрај елементите од точката 3 на оваа одлука, Народната банка може да земе предвид и други дополнителни елементи за кои смета дека се значајни за да утврди дали во дадената состојба на пазарот, продажбата или впаричувањето на средствата, правата или обврските во стечајна постапка негативно би влијаеле на финансискиот пазар.

5. Народната банка утврдува дали состојбата на пазарот за средствата или обврските е нарушена, имајќи ги предвид следниве показатели:

- ликвидноста на пазарите за соодветните средства или за група слични финансиски средства;
- дали соодветните средства или групата слични финансиски средства се класифицирани како оштетени за сметководствени цели и дали банката утврдила исправка на вредноста, односно издвоила посебна резерва за овие средства;
- остварените загуби и променливоста во паричните текови настанати врз основа на овие средства;
- намалувањето на вредноста на средствата или негативните движења на цените на инструментите коишто се чуваат за заштита на вредноста на овие средства или на цените на група слични финансиски средства;
- значајната променливост на цените во споредба со промените на цените на пазарот во целина, особено постоењето на невообичаено високи разлики на цените помеѓу различни пазари коишто вообичаено покажуваат исти движења на цените;
- намалувањето на цените на акциите и влошувањето на кредитниот рејтинг и на условите за рефинансирање на пазарните учесници коишто поседуваат значителен износ од овие средства, во споредба со останатите пазарни учесници.

6. Народната банка го утврдува влијанието на продажбата или впаричувањето на средствата, правата или обврските врз пазарите каде што се тргува со нив, имајќи ги предвид следниве показатели:

- големината на пазарите каде што се тргува со средствата или обврските и бројот на потенцијалните купувачи;
- влијанието коешто би го имала продажбата или впаричувањето на средствата врз цените на групата слични финансиски средства и
- временскиот период којшто би бил потребен за продажба или впаричување на средствата во стечајна постапка, вклучувајќи и можна забрзана присилна продажба.

7. При оцената на состојбата на финансиските пазари и на директното или индиректното влијание на продажбата или впаричувањето на средствата, правата или обврските, Народната банка ги има предвид следниве показатели:

7.1. Ризикот од појава на финансиска криза имајќи ги предвид:

- бројот, големината или значајноста на банките коишто се изложени на ризикот од исполнување на условите за рана интервенција или за отворање стечајна постапка утврдени со Законот за банките или условите за решавање утврдени во Законот, или
- потребата за користење вонредна јавна финансиска помош или за користење ликвидносна поддршка во исклучителни околности;

7.2. Дали продажбата на средствата или нарушувањето на пазарите може да предизвика зараза врз финансискиот систем, особено кога останатите пазарни учесници држат значителен износ од тие средства или од група слични финансиски средства или кога овие средства се прикажуваат според нивната пазарна вредност;

7.3. Намалувањето на износот или зголемувањето на цената на краткорочните или среднорочните извори на финансирање достапни на пазарните учесници, и

7.4. Нарушувањето на функционирањето на меѓубанкарскиот пазар на пари, коешто се утврдува најмалку преку:

- зголемување на дополнителното покритие што се бара на овој пазар;
- намалување на рејтингот на учесниците на пазарот или
- намалување на достапноста на обезбедувањето коешто може да се користи на овој пазар.

III. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

8. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а ќе почне да се применува од 13 октомври 2025 година.

**О бр. 02-10864/9
27 март 2025 година
Скопје**

**Гувернер
и претседавач
на Советот на Народната банка
на Република Северна Македонија
д-р Анита Ангеловска-Бежоска**